Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

ВКП(б)-эйн Б.-М. Обкомой ба БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй орган

1940 оной МАЙ 15 среда № 110 (3111)

Сэн 10 мүнгэ.

М. И. КАЛИНИН ВЫБОРГ ОШОБО

Виппури (Выборг), майн 10. Мүнөөдэр, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ нүхэр Калинин тусхай поездоор Виппуридэ ерэhэн байна.

Вокзалай перрон дээрэ хүндэлэлэй харуул табигдаба. Поезд дүтэлэн ерэбэ. Михаил Иванович вагонhоо буугаад, хүндэлэлэй харуулай начальник орденто—капитан Макаровhаа рапорт абажа, улаанармейцүүдтэй мэндэшэлэлдэбэ. Бүхэсоюзна старостын амаршалгада харюу болгон, улаанармейскэ шанга „Ура“ сууряатана.

Нүхэр Калинин болбол Выборгскэ түмэрзамай узелын командирнууд ба политхүдэлмэрилэгшэдэй группатай амаршалалдаба. Михаил Иванович хадаа ямараар ажаhуудаг, ажалладаг тухайнь түмэрзамайхидhаа асууба.

—Эрхим hайн!—гэжэ түмэр замайхид тэрээндэ омогоор харюусана.

Тэрэнэй hүүлдэ, Калинин болбол городой саг зуурын управлениин гарнизоной военнэ командованиин түлөөлэгшэдтэй уулзажа хөөрэлдэбэ.

(ТАСС).

...үнэй продуктнуудые бүри элбэг болгохын түлөө!

...үдөө ажахын продуктнуудые ...хэлгын ба худалдан абалгын ...тикада хубилалтанууд тухай" ВКП(б)-эйн Центральна ...тедэй ба СССР-эй Совнаркомой ...ол болбол колхозно ажахын ...н hалбаринуудые бүри хүсэ...ээр хүгжөөлгэдэ угааехэ ...спективэнүүдые нээбэ. Энэ ...олой ёhоор, тусхайлан хэ...: „колхозуудаар гүрэндэ ...гдаха hүнэй уялгата ...алгые үнеэдэй тоо толгойн ...у тодорхойлон гаргадаг ...е байгаа гурим ба брынза ...алгын мүнөө байгаа гурим" ...улагдаа, „1941 онhоо эхилэ... гүрэндэ колхозуудаар ...агдаха брынзын уялгата ...алгые ябуулха, гүрэндэ ...озуудаар тушаагдаха hүнэй ...рынзын уялгата тушаалгые ...рхойлон гаргалга колхозуудта ...агдаhэн газарай площадиин ...алгын газарнууд, тэрэ тоодо ...уд ба огородууд, сабшалан ...шээринүүд) гектар бүхэн... тогтоогдохо байна". Иимэ...hаа, урдань гүрэндэ уялгата ...алгые ехэ хэмжээтэйгээр ...дадаг, малажалаараа хүгжэн... колхозууд болбол багые ...дадаг болохо ба, харин, мал...на хүгжүүлдэггүй, гээгдэнги ...ууд ехэ хэмжээтэйгээр ...даха ба тиимэhээ, түрүү кол...дай жэшээгээр урагшаа ...ха уялгатай болоно.

...рят-Монголой колхозуудай ...инь hү-товарна фермэнүүд...ээгээр, зарим колхозууд ха... үнеэдэйгээ hү хүсэдөөр хэ...эггүй байна. Хэрбээ үнеэ...hү бүрин хэрэглээд байгаа колхозуудта ямар ехэ ашаг ...үгэхэ байhыень тодорхойл...уула нэгэ жэшээ хараад ...Хориин аймагай, Удын со..., Сталинай нэрэмжэтэ кол... hү-товарна фермэнь 1939 ...оршо соо 132833 литр hү ..., энээнэйгээ 116123 лит...ь гүрэндэ тушаагаа, 787 ...иень колхозно рынок дээрэ ...даа, өөрынгөө хэрэглэлдэ ...итр hү гаргашалаа, колхоз...удайгаа ажалта үдэрнүүдтэ ...литр хубаагаа; саад тээнь 12025 литр hүн үлэнэ, ...hээ миил 295 килограмм ...тоhо абаба. 12025 литр ...481 килограмм тоhо гү, ...хэдэн зуугаад килограмм ...абажа болохо. Тиимэhээ, 186 ...тоhо гү, али хэдэн зуун ки...ми сыр дутуу абаhан болоно! ..., машинадагдаhан hүөө хэ... hаань, 1000 гаран килог...творог, ээзэгэй ба айрhа ...байгаа.

...сагдагша колхоз 11161 гек...артай. Гүрэндэ уялгата ...лга тухай шэнэ законой ...тус колхоз хэдэн мянган ...hү багаар тушааха; энэ ...hаа өөрынь хэрэглэлдэ бүри ...н үлэхэ байна.

...иной ба ямаанай hүн хадаа ...нтэ зүйлнүүдээрээ, тоhо ба ...ороо үнеэнэй hүнhөө онсо ...на. Жэшээлхэдэ, үнеэнэй ...унда жэшээгээр, 3,7 про...тоhотой байхадань, хонинной ...6,18 процент, ямаанай hүн ...7 проц. тоhотой юм. Хонин ...анай hүөөр элдэб сортнуу...брынзэнүүдые бэлэдхэнэ. 4-5 ...үнhөө эрхим шанартай 1 кг ...абтадаг. Иволгын аймагай, ...и сельсоведэй, Сталинай ...этэ колхоз 300 шахуу ...ба ямаадтай. Хэрбээ эдээнние бултынь hаагаад байгаа hаа, жэл соо, эгээ багань, 15000 литр hү үгэхэ ушартай. Энэ хадаа 3000 килограмм брынзэ үгэжэ шадаха! Теэд, тус колхоз мүнөө нэгэшье хони hаанагүй.

hүнэй продуктнууд болбол арадзоной хэрэглэлдэ, манай эхэ ороной ажалшадай энхэ амагалан ажабайдалые хамгаалагша хүсэнтүгэс Улаан Армиин боецүүдэй хэрэглэлдэ тон ехэ хэмжээтэйгээр эриглэнэ. hү ба hүнэй продуктнуудые гүрэндэ тушаалгын шэнэ закон болбол гүрэнэй ба колхозуудай интересүүдтэ бүрин зохилдон таарана. Мүнөө, малажалаараа хожомдонги колхозууд эрид урагшаа эрмэлзэхэ ёhотой.

Тэрээнтэй хамта, ВКП (б)-эйн Центральна Комитет ба СССР-эй Совнарком болбол „1941 онhоо эхилжэ, гүрэндэ hү тушааха уялгануудаа дүүргэhэнэйнь hүүлээр, тогтоогдоhон минимумhээ дээшэ тоото үнеэдтэй колхозуудта хадаа гүрэндэ hү тушааха колхознигуудайгаа уялгануудые дүүргэн, колхознигуудайгаа түлөө hү тушаажа, энээгээрээ, hү тушааха уялгые дүүргэлгэhээ колхознигуудаа зарим хубяарань гү, али хүсэдөөр сүлөөлхыень зүбшөөрхэ" гэжэ тогтоол соогоо заагаа. Ушар иимэhээ, колхознигууд хадаа общественнэ малажалые хүгжөөхын, гүрэнэй урдахи уялгануудые саг болзор соонь дүүргэхын тулада бүри ехээр оролдохо байна. Энэ хадаа тон законно! Юуб гэхэдэ, тогтоогдоhон минимумhээ дээшэ тоото үнеэдтэй колхозууд хадаа колхознигуудаа уялгата тушаалгануудhаань зарим хубяарань гү, али хүсэдөөр сүлөөлөөд байгаа hаань, колхознигууд болбол хэрэглэлдээ байгаа үнеэнэйгээ hүе өөрынгөө үзэмжээр хэрэглэхэ ба ажалта үдэрэйнь үнэ нилээд дээшэлхэ болоно.

Партиин Центральна Комитедэй Мартын пленумэй тогтоолой гол удхань хадаа эгээ энээндэ—гүрэнэй ба колхозуудай интересүүдые зохилдуулан хангалгада байна. Манай ороной ажалшад болбол «Хүдөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэлгын ба худалдан абалгын политикада хубилалтанууд тухай" тогтоолые угаа ехэ баяраар угтаа.

Түрүү колхозууд болбол дурсагдагша тогтоолые зүбшэн хэлсээд, малажалаа ба тарян ажалаа хүгжөөлгөөр тодорхой хэмжээябуулгануудые хараална.

hүнэй продуктнуудые бүри элбэг дэлбэг болгохын түлөө тэмэсэл тон шухала удхашанартай гүрэнэй хэрэг мүн. Энэ зорилгые амжалтатайгаар дүүргэлгэ болбол ВКП(б)-эйн XVIII историческа съездээр табигдаhан зорилговуудые — социализмhаа коммунизмда шата дамжажа шэлжэн оролгын полосадахи зорилгонуудые бэелүүлгэтэй нягта холбоотой. Сэсэмэргэн, шэнэ законоор зэбсэглэгдэhэн колхозууд, партийна организацинууд, советскэ ба газартаряалангай органуудай хүтэлбэрилэгшэд хадаа малажалые хаана тодорхой, большевистскэ хүтэлбэреэр ханганаб, хаана фермэнүүдые эрхим малшадаар бүридүүлнэб—тэндэлэ малажалые хүгжөөлгэдэ ба hүнэй продуктнуудые бүри элбэг болгохын түлөө тэмэсэлдэ амжалтанууд туйлагдаха байhань батлаб байна.

...тскэ Союз ба Югославиин хоорондо худалдаанай договорые баталалга

...тскэ Союзай ба Югославиин ...о, худалдаан ба далайгаар ...лга тухай договор, мүн ...авида байха, СССР-эй худал...й представительство ба ... байха, Югославиин ...анай саг зуурын делегаци ...а энэ договорто хабсарга...ротокол ба 1940-1941 онуу...варооборот ба түлэлгэнүүд ...элсээн 1940 оной майн 11-...эр Москвада баталагдаhан

...Р ба Югославиин хоорондын ...товарооборот хадаа 1940-...онуудта 176 миллион динар

Советскэ Союз болбол зэд, туулганай ба цинкын рудануудай концентрадууд, гахайн сало ба бусад товарнуудые Югославиhаа асархые ба хүдөө ажахын ба бусад машинанууд, керосин, хүбэн гэхэ мэтын товарнуудые Югославида үгэхые хараална.

Дээрэ заагдаhан хэлсээнүүдые советскэ талаhаа — СССР-эй Худалдаанай Арадай Комиссар нүхэр А. Микоян, Югославскэ талаhаа — финансын министр байhан г-н Джоржевич, худалдаа ба промышленностиин министрые орологшо г-н С. Обрадович батлба.

Колхозуудаар гүрэндэ тушаагдаха овощын уялгата тушаалга тухай

ССР СОЮЗАЙ АРАДАЙ КОМИССАРНАРАЙ СОВЕДЭЙ БА ВКП(б)-эйн ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДЭЙ ТОГТООЛ

Овощын общественнэ тарилгануудые саашадань үргэдхэлгэдэ колхозуудай жүдхэмжые шангадхаха, ургасые дээшэлүүлхэ, областьнууд хоорондын ашагтуhагүй шэрэлгые усадхаха, мүн городуудые овощоор ба овощь буйлуулагша предприятинуудые серьегоор хангаха зорилгоор,—ССР Союзай Арадай Комиссарнарай Совет ба ВКП(б)-эйн Центральна Комитет тогтооно:

1. Доорозаагдаhан овощын культурануудые: капуста, столовын свекла, морковь, булсуутай hонгино, огурцы ба помидорые контрактацяар ба ажахын договорнуудаар бэлэдхэдэг гуримые болюулха.

2. 1940 оной ургасаhаа эхилэн, колхозууд болбол „Колхозуудаар ба үмсын ажахынуудаар гүрэндэ тушаагдаха таряанай ба рисэй уялгата тушаалга тухай" СССР-эй СНК-гэй ба ВКП(б)-эйн ЦК-гэй, 1940 оной апрелиин 11-нэй тогтоолой хоёрдохи статьятай зохилдуулан тодорхойлогдоhон, колхозуудта бүхэжүүлэгдэhэн таряанай газарай гектар бүриhөө овощын культурануудай: капуста, столовын свекла, морковь, булсуутай hонгино, огурцы, помидорой уялгата тушаалгада хабаадуулагдаха гэжэ тогтоохо, гэхэтэй хамта, овощь буйлуулдаг прецприятинуудай зонодо консервно-овощын культурануудай таригдаhан ба овощьно культурануудай сортто үрэ (баклажанна перец, кабачки, ногоон горошек, сахарай кукуруза, фасоль, шпинат, щавель, корнишон) тариhан площадьнууд хадаа энэ тарилгын газарhаа гаргагдаха байна.

3. Гүрэндэ тушаагдаха овощын уялгата тушаалгаар, хизаар, область, республикада зорюулан тогтоогдоhон нормонуудтай зохилдуулан,—колхозуудаар гүрэндэ тушаагдаха овощын (капуста, столовын свекла, морковь, булсуутай hонгино, огурцы, помидорой), уялгата тушаалгын жэлэй районно нормонуудые тогтоохыень ба ССР Союзай Совнаркомой дэргэдэхи Экономсоведээр тэрээнэй баталагдаhан дарыдань, 1940 оной майн 20 болотор тунхаглахыень союзна ба автономно республикануудай арадай комиссарнарай соведүүдые, хизаарай ба областиин ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдые, ВКП(б)-эйн обкомууд ба хизкомуудые, союзна республикануудай компартинуудай ЦК-нуудые уялгалха.

Гүрэндэ уялгата тушаалгаар овощь тушааха нормонуудые тогтоохoдоо:

а) городуудта, промышленна центрнүүдтэ, станци шадарай ба овощь буйлуулдаг предприятинууд шадарай зононуудта дүтэ байhан районуудаар ба колхозуудаар овощь тушаалгын нормонуудые дээшэлүүлгые, мүн тэрэшэлэн хэрэглэгдэхэ газартань картофелиие асаралгын бэрхэшээлтэй байдаг районууд ба колхозуудые овощын уялгата тушаалгаhаа бүрин сүлөөлгые хараалха, зүгөөр, бүхэли область, хизаар ба республикада тогтоогдоhон, овощын уялгата тушаалгын нормонууд хүсэд сахигдаhан байха ёhотой;

б) ашаг багатай байhан ушарhаа тус райондо гү, али колхоздо таригдадаггүй, овощын тэдэ культурануудта овощын уялгата тушаалгын нормонуудые тогтоохогүйе хараалха.

Овощь тушааха районно нормонуудые зарим колхозуудта ехэдхэхэ ба багадхаха, мүн тэрэшэлэн зарим колхозуудые овощь тушаалгаhаа бүрин сүлөөлэлгые, районой ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүд болбол область, хизаар ба республикадахи (областнэй хубааригүй) СССР-эй Бэлэдхэлэй Наркомадай найдалгатадай баталалгатайгаар хэхэ, гэхэтэй хамта, бүхэли райондо тогтоогдоhон, овощын уялгата тушаалгын нормонууд хүсэд сахигдаhан байха ёhотой.

Таряанай, рисэй, картофелиин ба тоhото культурануудай уялгата тушаалгын нормонуудые тогтоохoдоо, гүрэндэ уялгата тушаалгаар овощь тушааха нормонуудай дээшэлүүлэгдэhэн гү, али бага болгогдоhон районуудта ба колхозуудта эдэ нормонуудые мүн тааруулан бага болголгые гү, али дээшэлүүлгые хэхэ.

3. а) Уялгата тушаалгын ёhоор тушаагдаха бусад овощын культуранудайнь орондо булсуутай hонгино ба морковь тушаахыень колхозуудта (овощь буйлуулдаг предприятинуудай зоноhоо гадаа тээнь, агсалга хадаа предприятинуудай директорэй зүбшөөрэлөөр хэгдэхэ байна) зүбшөөхэ:

10 центнер капустын орондо—2,5 центнер булсуутай hонгино гү, али 7 центнер морковь;

10 центнер огурцын орондо—4 центнер булсуутай hонгино гү, али 10 центнер морковь;

10 центнер столовын свеклын орондо—2 центнер булсуутай hонгино гү, али 6 центнер морковь;

10 центнер помидорой орондо—5 центнер булсуутай hонгино гү, али 12 центнер морковь;

б) Москва, Ленинград, Горький, Куйбышев, Свердловск, Челябинск, Тула городууд шадарай зонодо, мүн консервнэ заводуудай зонодо, уялгата тушаалгаар тушаагдаха бусад овощын культурануудай орондо, заводуудай директорнүүдэй зүбшөөрэлөөр, помидоор тушаахыень колхозуудта зүбшөөхэ:

10 центнер капустын орондо—3 центнер помидор;

10 центнер огурцын орондо—7 центнер помидор;

10 центнер столовын свеклын орондо—3 центнер помидор.

5. Колхозуудаар гүрэндэ тушаагдаха овощын уялгата тушаалгануудые дүүргэлтэ болгон, зарим овощын культурануудые, СССР-эй СНК-гэй дэргэдэхи Экономсоведээр баталагдаhан эквивалентнүүдэй ёhоор, бусад культурануудаар hэлгэн оруулхыень зүбшөөхэ эрхые СССР-эй Бэлэдхэлэй Наркомадта олгохо.

6. Овощые культурануудааранъ тус тустань тушааха hарын болзорнуудые колхозуудта зорюулан баталхыень союзна ба автономно республикануудай арадай комиссарнарай соведүүдтэ, хизаарай ба областиин ажалшадай депутадуудай соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдтэ даалгаха (консервнэ заводуудай зонодо заводуудай үйлэдбэриин плануудые ба овощын эдеэшэхэ болзорнуудые хараада абалсан, овощын консервнэ заводуудта таhаггүй жэгдээр тушааха гуримаар овощь тушаалгын hарын болзорнуудай хэмжээн соо райуполнаркомзагаар тогтоогдохо байна), гэхэтэй хамта, колхозуудаар гүрэндэ тушаагдаха овощь тушаалга хадаа доорозаагдаhан болзорнуудта хүсэд дүүргэгдэхэ ёhотой:

областьнууд, хизаарнууд ба республиканууд	Капуста	булсуутай hонгино	Огурцы	Морковь	Столовын свекла	Помидор
Архангельска, Вологодско, Кировскэ, Молотовско, Свердловско областьнууд, Коми АССР, Удмуртска АССР, Карело-Финскэ ССР	1|XI	15/X	1/IX	15/X	15|X	—
Воронежско, Горьковско, Ивановска, Куйбышевска, Курска, Калининска, Ленинградска, Московско, Орловско, Пензевскэ, Рязанска, Саратовска, Смоленскэ, Тамбовско, Тульска, Челябинска, Чкаловска, Ярославска областьнууд, Башкирска, Марийска, Мордовско, Татарска, Чувашска АССР	15|XI	1|XI	15|IX	1|XI	1|XI	1|XI
Белорусска ССР, Алтайска, Хабаровска, Красноярска, Приморско хизаарнууд, Иркутска, Новосибирскэ, Омско, Читинскэ областьнууд, Бурят-Монголой АССР	1|XI	15|X	1|IX	15|X	15|X	15|IX
Краснодарска, Орджоникидзевскэ хизаарнууд, Ростовско, Сталинградска областьнууд, Дагестанска, Кабардино-Балкарска, Крымскэ, Поволжодохи Немецүүдэй, Осетинскэ, Чечено-Ингушска АССР, Украинска, Грузинска, Армянска, Азербайджанска, Туркменскэ, Узбекскэ, Таджикска, Киргизскэ ба Казахска ССР	15|XI	15|XI	1|X	15|XI	15|XI	1|X

7. Гүрэндэ уялгата тушаалгаар колхозуудай тушааhан овощь болбол станци, пристань ба завод шадарай бэлэдхэлэй пунктнуудта колхозуудай өөhэдэйнь унаагаар ба зэбсэгээр асарагдаха ёhотой, хэрбээ колхозhоо бэлэдхэлэй пункт хүртэрхи хэмжээнэй 10 километрhээ дээшэ байгаа hаань, бэлэдхэлшэ болбол 10 километрhээ хэтэрhэн газар соо овощь шэрhэнэйнь түлөө сэнгые СССР-эй Бэлэдхэлэй Наркомадаар тогтоогдоhон ставкын ёhоор колхозуудта түлэхэ байна.

8. Уялгата тушаалга болгон, колхозуудаар тушаагдаhан овощь болбол СССР-эй Бэлэдхэлэй Наркомадаар баталагдаhан кондицинуудта таараха ёhотой.

9. Тэдэндэ зорюулан тогтоогдоhон, овощь тушааха hарын болзорнуудтай зохилдуулан, овощь hайнаар тушааhан колхозууд хадаа гүрэндэ тушааха уялгануудаа дүүргэхэтэйгээ хамта, үлүү гараhан овощоо рынок дээрэ худалдаха эрхэтэй.

Овощь тушааха уялгануудаа hара hараарань дүүргэлгэдэ hуладалга гаргаhан колхозууд хадаа, гүрэндэ овощь тушаалгаар өөhэдынгөө уялгануудые дүүргэтэрээ, овощые бусад газарта худалдаха эрхээ удаадахи hарануудтань хаhагдаха байна.

Тус культурануудаар нэгэ hара соо гүрэндэ фактическа тушааhан овощынгоо 10 процентын хэмжээн соо колхознигуудта ажалта үдэрөөрэнь аванс болгон овощь үгахыень колхозуудта зүбшөөрхэ.

10. Энэ тогтоолоор тогтоогдоhон, гүрэндэ овощь тушааха уялгануудые дүүргэлгэ болбол колхоз бүриин түрүүшын ээлжээнэй уялга болохо ба колхоздо тогтоогдоhон болзор соо тушаагдаха ёhотой, гэхэтэй хамта, уялгануудаа зорюутаар дүүргэхэгүй ябадал хадаа законоор хэhээгдэхэ.

11. Уялгата тушаалгануудай гектарна нормонуудые овощь тушаалгаар хэтэрүүлhэн уялгануудые колхозуудта ашалга—засагай нютагай органуудта ба бэлэдхэлэй органуудта хориглоно.

Гүрэндэ овощь тушаалгаар уялгануудые дүүргэhэнэй hүүлээр үлэhэн бүхы үлүү овощь хадаа колхозуудай өөhэдэйнь хүсэд мэдэлдэ үлэнэ.

ССР Союзай Арадай Комиссарнарай Соведэй түрүүлэгшэ **В. МОЛОТОВ**

ВКП(б)-эйн Центральна Комитедэй секретарь **И. СТАЛИН.**

1940 оной майн 9.

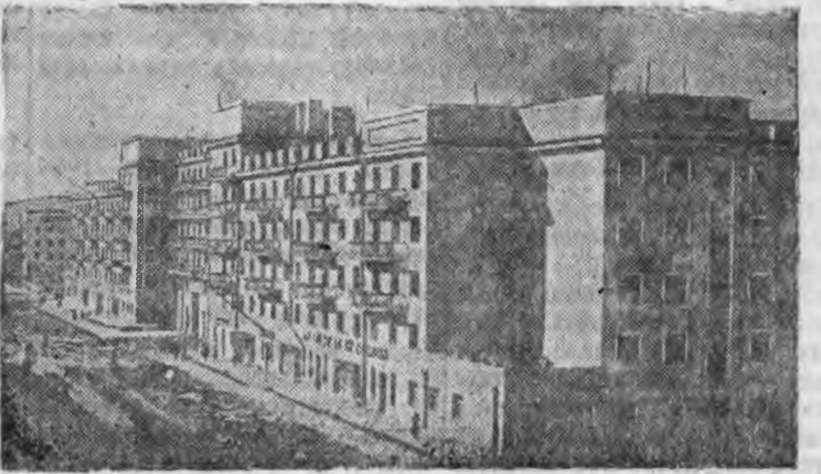

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Сталинск городто (Кузбасс) шэнээр баригдаhан, 150 квартиратай байрын гэр.

(ТАСС-ын фото-клишэ).

Хроника

БМАССР-эй Совнарком болбол **Моисей Владимирович Эделиие** Бурят-Монголой республикын СНК-гэй дэргэдэхи Искусствын хэрэгүүдэй Управлениин начальнигые ороlогшоhоо, гуйлтынь ёhоор сүлөөлбэ.

Республикын СНК-гэй дэргэдэхи Искусствын хэрэгүүдэй Управлениин начальнигые орологшоор М. Г. Гершевичые батлба.

ИСПЫТАНИДА ЭРХИМЭЭР БЭЛЭДХЭНЭ

Улан-Удэ городой №1 дунда һургуулиин һурагшад ба һурагшад болбол һуралсалайгаа жэлые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө, хабарай шалгалтын испытанида һайнаар бэлэдхэжэ байна.

Тус һургуулиин һурагшад-отличнигууд М.Назимова (10 кл.), Эм. Маненкова, Н. Соловьева (7-дохи классайхид) ба бусад болбол һуралсалай эхин хахадта эрхимээр һуралсажа, бүхы предмедүүдээрээ тон һайн сэгнэлтэнүүдые туйлаба. Эдэнэр, һуралсалайгаа жэлые отличноор дүүргэхын түлөө социалистическэ уялгануудые абаа.

Отличнигууд болбол һуралсалаараа гээгдэнги нүхэдгөө саг үргэлжэ туһалдаг юм. Отличница Назимова болбол англиискэ хэлээр мууса һуралсадаг 6 һурагшадта туһаламжануудые үзүүлнэ.

Байбородина.

Түрүү пионеротряд

Маяковскиин нэрэмжэтэ №3 дунда һургуулиин 5-дахи классай „Б“ отрядай пионернүүд болбол һуралсалай жэлэй түрүүшын хахадта дисциплинээрээ ба һуралсалаараа гээгдэнги отрядуудай нэгэндэ тоологдодог байһан юм.

Тус һургуулиин пионернүүдэй ахалагша вожата нүх. Давыдова болбол һурагшад-пионернүүдэйгээ дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие үндэр хэмжээдэ табиһан ба һүүлшын хахадай торшо соо пионерскэ хүдэлмэреэ һайжаруулжа шадаа. Мүнөө №5 „Б“ пионеротряд һургуули дотороо түрүү һуури эзэлбэ.

Хабарай шалгалтын испытанида һайнаар бэлэдхэхын түлөө, тус отрядай пионер бүхэн тэмэсэнэ. Отрядайнь пионернүүд №5 „А“ отрядай пионернүүдтэй социалистическэ соревнованиин договор баталаа.

Отрядай „Пионер“ гэжэ ханын газетэдэ испытаниин бэлэдхэл ба соревнованиин дүнгүүд саг үргэлжэ толилогдоно.

Ленин тухай хөөрэлдөөнүүд

Хори. Кудари-Бурядай хүсэдбэшэ дунда һургуулиин һурагшадай дунда, дэлхэйн ажалшадай агууехэ вождь ба багша Владимир Ильич Ленинэй түрэһөөр далан жэл гүйсэһэнтэй дашарамдуулан, апрель һара соо оло дахин тусхай хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдөө. Һурагшад болбол инаг багшынгаа ажабайдал ба революционно ябуулгануудтайнь һайтар танилсабад.

Тус һургуулиин һурагшад—пионернүүдэй үүсхэлээр, Ленин ба Сталин тухай фото выставкэ эмхидхэгдэһэн байна.

Содбоев.

Нормонуудаа үлүүлэн дүүргэнэ

Улан-Удын депогой стахановцууд, кривоносовцууд болбол үйлэдбэриингөө нормонуудые үлүүлэн дүүргэнэд. Машинистнууд-папавинцууд нүхэд Наумкин, Акиншин, Шилов, Лобанов ба бусад болбол хүндэ ашаатай паровозуудай скоростиие хэдэн дахин нэмээн, нормонуудаа хододоо үлүүлэн дүүргэдэг болоо.

Тэрэшэлэн, бэлэдхэлгын цехын стахановцууд нүхэд Федоров ба Горкущенко гэгшэд үдэрэйгөө нормонуудые 300 процент хүртэр дүүргэнэ. Тэдэнэй хэһэн хүдэлмэридэ нэгэшье гологдохо ябадал гарадаггүй ба эрхим шанартай гэжэ сэгнэгдэдэг.

Эдэ түрүүшүүлэй эрхим жэшээгээр котельщигүүд-стахановцууд Евдокимов, Соколов ба Фелеретов гэгшэд даабаринуудаа 200 процентһээ доошо бэшэ дүүргэдэг болоһон байна. Эдэнэй хоорондо социалистическэ договорнууд баталагданхай.

И. Бабушкин.

Ангуушад-стахановцууд

Түнхэн. Заггын сомоной, „Большевик“ колхозой эрхим ангууша нүхэр П. Кодавшеков гэгшэ 250 ондатор, хоёр шоно ба бусад ангуудые барижа, 1940 оной түрүүшын квартал соо 2900 түхэригэй олзо олобо.

Тэрэшэлэн, тус аймагай Түнхэнэй сомоной, „Красный Пахарь“ колхозой ангууша Е. Усольцев ба Кыренскэ сомоной, Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой ангууша П. Пехеев гэгшэд тус квартал соо хамта 3930 түхэригэй ангуудай арһадые тушаагаа.

Барилгын эрхим бригаданууд

Улан-Удэ городой Бурстройтрестын хүдэлмэришэдэй, стахановцуудай ба ударнигуудай дунда Сталинска Гурбадугаар Табанжэлэй нэрэмжэтэ социалистическэ соревновани үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэбэ. Энээнэй результатдта, үйлэдбэриин үндэрнүүд показательнууд туйлагдана.

Түрүү стахановцууд нүхэд Косык ба Силезневай бригаданuудай хүдэлмэрилэгшэд апрель һарынгаа планиие 176 процент дүүргээ. Мүнөө тус бригадынхид һургуулиин шэнэ гэрые барижа байна. Энэ барилгые хараалагдаһан болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө оролдоно. Коллективүүдэйнь дунда агитационно-массова хүдэлмэри һайнаар ябуулагдана.

Бизьяев.

ГОЛЛАНДИДАХИ БА БЕЛЬГИДЭХИ ВОЕННЭ ЯБУУЛГАНУУД

Лондон, майн 11. (ТАСС). Военнэ министерствын мэдээсэһэнэй ёһоор, үсэгэлдэр англиискэ авангарднууд Бельгидэ оробо.

Бельгийскэ 5 аэродромууд немецүүдээр эзэлэгдэбэ гэһэн Германска баталалгые Англиска авторитетнэ кругууд буруушаана.

Париж, майн 11. (ТАСС). Үсэгэлдэр үдэшэлэн коммюнике толилогдобо: „Голландида, Бельгидэ ба Люксембургда эсэргүү Германска сэрэгүүдэй добтолгонуудань майн 10-най үглөөгүүр агаарай ехэхэн атакаар бэлэдхэгдэһэн байгаа. Бельгиин ба Голландиин элдэб пунктнуудта дайсанай олонтоото отрядууд самолёдһоо парашюдаар буулгагдаба. Нютагай сэрэгүүд хадаа амжалтата эсэргүүсэлгэ үзүүлээ. Хахад һүниһөө хойно французскэ территориһоо эхилһэн, дайсанай агаарай атака болбол бүхэли үдэртөө үргэлжэлээ. Французскэ территори дээрэ германска 44 самолёдууд сохигдобо, англо-французскэ сэрэгүүд хадаа Хойто далайһаа эхилээд Мозель хүртэр бүхы фронт дээрэ орожо ба Бельгиин территори тээшэ урагшаа дабшажа ябана. Люксембургын территори дээрэ үсэд шанга байлдаанууд болоно. Немецүүд хадаа Мозельһээ зүүн тээшээ Зиркын район хүртэр бүхы позицинуудые атакалба“.

Германска армиин верховно командованиин мэдээсэл

БЕРЛИН, майн 11. (ТАСС). Германска баруун арми болбол голландска, бельгийскэ ба люксембургска хилэнүүдые дабаһанайгаа һүүлээр, голландска ба бельгийскэ хилэ шадарай сэрэгүүдые ябаһан лэ газартаа зайсуулан, өөрынгөө добтолгые түргөөр хүгжүүлэн дабшана гэжэ германска армиин верховно командовани мэдээсэнэ. Эдэ оронуудай хэдэн олон пунктнуудта десантнууд ба самолёдуудһаа парашютистнууд буулгагдаһан байна.

Германска агаарай хүсэнүүд болбол дайнай эхилэмсээр дайсанай франциидахи, бельгидэхи ба голландидахи авиабазануудта добтолгонуудые ябуулжа, 72 аэродромуудые бомбодобо. 300 һаа 400 хүртэр самолёдууд, мүн тэрэшэлэн аэродромууд ба ангарнууд үгыхэгдээ. Мецы, Нанси, Реймси, Ромиль, Дикони ба Лиомедэхи бүхы французскэ авиационно базанууд ехээр гэмтээгдээ. Агаарай байлдаануудта дайсанай 23 самолёдууд сохигдобо. Германска нэгэ самолет сохигдожо ба 15-нь баазадаа бусаагүй.

Кале ба Дюнкерки хоорондо дайсанай хоёр пароходууд шэнгээгдэбэ. Германска подводно лодка хадаа дайсанай нэгэ подводно лодкыень шэнгээгээ. Дайсанай нэгэ эсминец шэнгээгдээ.

Норвегидэхи байдал хубилаагүй зангаараа. Нарвигдахи райондо германска самолёдууд англиискэ военнэ судные атакалба. Англиска линкор ба крейсэр гэмтээгдээ.

ФРАНЦУЗСКА МЭДЭЭСЭЛ

Париж, майн 11. (ТАСС). Үглөөнэй официальна мэдээсэл соо хэлэгдэнэ: „бүхэли үдэрэй шахуу торшо соо Бельгидэхи манай сэрэгүүдэй дабшалга үргэлжэлбэ.

Люксембургын урда тээхи хубиданъ, хэды үсэд шангаар атакалбашье һаа, дайсан урагшаа дабшаагүй.

Эльзесидэ ба Лотарингида онсо юушье болобогүй.

Французскэ бомбардировщигууд дайсанай олон тоото аэродромуудта бүхэли һүниин торшо соо добтолгонуудые хээ. Германска территори дээгүүр разведывательнэ олонтоото ниидэлгэнүүд хэгдээ. Французскэ самолёдууд базадаа барандаа бусажа ерэбэ“.

ГОЛЛАНДСКА ИНДИ ГЕРМАНИДА ДАЙ СОНОСХОБО

Нью-Йорк, майн 11. (ТАСС) Ассошиэйтед прессын мэдээсэнэй ёһоор, Голландска Индиин генерал губернатор болбол Голландска Инди хадаа Германитай дайнай байдалтай болобо, ямаршье державын ямаршье һаа туһаламжа буруушаагдаха байна гэжэ соносхобо.

Орон сооһь ажаһуужа байһан германска гражданууд болбол интернировалагдаба.

Амстердамые ба Брюселиие бомбодолго

Лондон, майн 11. (ТАСС). Рейтерэй мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөөдэр үглөөнэй 6 часта Амстердамые германска самолёдууд бомбодобо.

Лондон, майн 11. (ТАСС). Германска агаарай добтолгын результатдта, Брюссельдэ 41 хүн алагдаа, 32 хүн шархатаа гэжэ Рейтер дамжуулна.

Швейцариие бомбодолго

Нью-Иорк, майн 11. (ТАСС). Ассошиэйтед пресс мэдээсэнэ: үсэгэлдэр Швейцари дээрэ 27 бомб хаягдаба. Делемонидэ түмэр замай лини һандаргаагдаба, Базелидэ түмэр замай станци хаагдаба. Германи ба Швейцари хоёрой хоорондо харилсаанууд болюулагдаа.

Орденто „Металлист“ совхоздо (Читинскэ область).
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1940 оной выставкэдэ кандидадууд һаалишад-стахановцууд (зүүн гарһаа) М. В. Дубинина ба У. И. Лободина.
(ТАСС-ын фото-клише).

Колхозой правлениин анхаралда

Хори Чесанын сомоной, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой правлени (түрүүлэгшэнь нүхэр Мангадаев) болбол колхозно центрэ хүсэд культурна болбосон болгохо хэрэгтэ анхаралаа багаар табидаг байна. Колхознигуудань мүнөө болотор колхозойгоо центртэ хүсэд түбхинэн һуурижажа шадаагүй. Үнгэрһэн намарһаа хойшо нэгэ хэдэн колхознигуудай гэрнүүд зөөлгэгдэжэ ба баригдажа эхилһэн аад, үшөө дүүрээдүй. Түрүүлэгшэ нүхэр Мангадаев болбол барилгын хүдэлмэриие һайжаруулха хэрэгые оперативна хүтэлбэрөөр ханганагүй.

Тэрэшэлэн, энэ колхоздо культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэринүү[...] хангалтагүйгөөр ябуулагдана[...] Бани, уншалгын байшан ба ко[...]хозно клубынь олонхи үдэр[...] суурагатай байдаг. Колхознигу[...] хадаа сүлөөтэй сагаа хүхи[...] сэнгэлигээр, культурнаар үнгэр[...]хын тула колхозойгоо прав[...]ниин анхаралда, энэ асуудал[...] үсөөн бэшэ табиһан байгаа.

Тиигэбэшье, правлениин зүг[...] шиидхэхы хэмжээнүүд абта[...]гүй.

Зэргэлэйски[...]

Социалистическэ туһаламжа

Яруунын аймагай, Кировэй нэрэмжэтэ колхоз болбол 11-дэхи колхозно хабарай тарилгые парти ба правительствоор тогтоогдоһон болзор соо, һайн шанартайгаар үнгэргэбэ. Кировэйхид социалистическэ соревнованида түрүү һуури эзэлһэнэйгээ түлөө, ВКП (б)-эйн айкомой ба аймсоведэй гүйсэдкомой дамжуулгын Улаан Тугые абаа. Мүн, эндэ хүдэлмэрилһэн тракторна бригада үндэр бүтээсэнүүдые туйлажа, МТС-эй дирекциин дамжуулгын Улаан Тугые абаа.

Колхозойнь түрүүлэгшэ орденто нүхэр Найданов, партийна эм[...] организациин секретарь нүх[...] Ламханов, тракторна отрядай бри[...]дир нүхэр Доржиев, сеялщик-73 наһатай үбгэн Ринчинов бо[...]бол ВКП(б)-эйн айкомой ба ай[...] гүйсэдкомой хүндэлэлэй грамот[...]нуудаар ба мүнгөөр шагнагдаба.

Тус колхоз болбол Ульдурги[...] сомоной, Ленинэй ба Буденн[...] нэрэмжэтэ колхозуудта, хабар[...] тарилгаар ба эртын пар хахал[...]гаар социалистическэ туһалам[...]нуудые үзүүлнэ.

Дан. Ширабон.

ХАБАРАЙ ТАРИЛГЫН ТҮРҮҮШҮҮЛ

Зэдэ, майн 11. Дэрестэйн сомоной, „Социализм“ колхозой № 1 полеводческо бригадын плугшад нүхэд Цыбик Галсанова, Цырендулма Цынгунова, Цыдындулма Данжурова гэгшэд тарилгын [...] үдэрэйгөө нормые саг үргэлжэ [...] проц. хүртэр дүүргэнэ.

Н-жап. Цыренов

Трактористнуудта культурна услови хангаха

Мүнөө, тракторна паркын сезонойгоо хүдэлмэриие эхилээд байхада, Гашайн МТС болбол трактористнуудтаа шухала условинуудые үшөөл хангаагүй байна. 20 гаран тракторна отрядуудай нэгэндэншье патефон, радио, музыкальна элдэб инструментнүүд г. м. үгы.

Тиимэһээ, МТС-эй дирекци[...] аймагай хүтэлбэрилхы орган[...] болбол трактористнуудта культур[...]на услови байгуулгые, тэдэн[...] сүлөөтэй сагаа культурна[...] үнгэргэлгые анхарха уялгатай.

О. Удын.

Городуудые огороодоор буһэлхэ

Партиин XVIII съездын тогтоолнуудай үндэһөөр, Москва, Ленинград, Киев ба бусад промышленна центрнүүдые тойруулан овощын хүсэнтүгэс ажахы байгуулагдаха ёһотой.

Сталинска табанжэлнүүдтэ промышленностиин хүсэтэ ургалта болбол городуудта ба промышленна центрнүүдтэ арадзоной эршэмтэйгээр олошоролгодо хүргөө.

Москвагай арадзон илангаяа ехээр ургаа. Москвагай арадзон хадаа 1927 ондо 2 миллион байһан аад, харин 1939 ондо 4.137.000 хүн болоо. Эдэ жэлнүүдтэ Горький, Свердловск, Новосибирск, Иваново, Челябинск мэтын городуудай арадзон хэдэн дахин олон болоо.

Хооһон тала дайда байһан газарнуудта шэнэнүүд, гигант ехэнүүд промышленна центрнүүд байгуулагдаа: Караганда (166 мянган хүнзонгой), Магнитогорск (146 мянга) ба бусад.

Городской центрнүүдые овощьнуудаар хангалга болбол арадай ажахын тон ехэ зорилго мүн. Тус зорилгые шиидхэхын тулада, овощьнуудай таригдадаг газарай площадиие улам үргэдхэхэ шухала. Энэ хадаа юрын хүнгэхэн хэрэг бэшэ. Үнэндөө, овощын культурануудай таригдадаг шэнэнүүд газарнуудые бэлэдхэхэ хэрэгтэй.

Шэбхээр элбэгээр үтэгжүүлэгдэдэг, хуушан газарһаа гектар бүриин 50-70 ба 100 тонна овощьнуудай ургасые туйлахань бэрхэтэй бэшэ гэжэ мэдэгдэнэ. Тиихэтэй хамта, шэбхээр үтэгжүүлэгдээгүй аад, тон нарин һайнаар элдүүрилэгдэһэншье һаа, юрын полевой газарнуудай ургасань ехэ лэ бага байдаг.

Энэ хадаа юунһээ болоноб? Элдэб хүриһэнүүддэхи ургамалнуудай тэжээлэйнь элементнүүдые сасулаад үзэе. Москвагай зүүн-урдахи райондохи, хэдэн арбаад жэлнүүдэй торшо соо элбэгээр үтэгжүүлэгдэдэг огородно хүриһэнүүд болбол 13,82 проц. гумус (органическа тэжээлэй зүйлнүүд) ба 0,86 проц. азодтой байна.

Ростов, Ярославск шадархи ба Неро нуурай хажуудахи, овощьнуудай тарилгада зорюулагдажа уһалагдадаг газарнууд хадаа 6,3 процент гумус ба 0,42 процент азодтой байдаг, харин хүдөө ажахын Тимирязевска академиин опытно станциин, овощьнуудай таригдадаг полевой газарнууд болбол 1,03 процент гумус ба оройдоо 0,08 процент азодтой байна.

Тиимэһээ, бидэнэр болбол овощьнуудай площадьнуудые хоёр замаар үргэдхэхэ ёһотойбди гэбэл: анханай һайн шанартай хүриһэнүүдые хэрэглэхэ ба ехэнүүд городуудай органическа хаядһануудые хэрэглэжэ, юрын хүриһэнүүдэй шанарые һайжаруулха.

Томо томо промышленна центрнүүдые тойрон, мүрэнүүд ба нуурнуудай шадарань, анханай үрэжэлтэй хүриһэнүүд бага бэшэ бии, доодо шанарай 2-3 тонна үбһэ үгэдэг, бута болдогуудтай сабшалангууд бага бэшэ бии. Эдэ газарнуудые һайтар уһалаад байгаа һаа, эрхим сабшалангууд ба огородууд болгогдожо шадагдаха байна.

Овощь таригдадаг площадьнуудай шанарые һайжаруулхын тула, городской арадзоной хаядһануудые амжалтатайгаар хэрэглэжэ болохо байһыень тэрэшэлэн һануулха хэрэгтэй.

Городуудай гэрнүүдэй шоройн хэмжээ хадаа овощьнуудай культурануудай таригдадаг 100.000 гектар газарые жэл бүри һайжаруулхада хүрэхэ байна. Хэрбээ жэл бүри 100 тонна органическа удобренеэр газарые һайжаруулаа һаа, овощьнуудай дунда ургасань 40-50 тонна нэмэхэ байна.

СССР-эй дунда полосагай городской арадзон болбол шэнэ овощьнуудые зунай тэнгһээ эхилээд 2-3 һараһаа дээшэ бэшэ болзор соо абадаг байна. Витаминуудаар тон элбэг овощьнууд хадаа хүнэй организмда тусгаар удха шанартай байһань элитэ. Иимэһээ, овощьнуудай таһалдуугүй зөөлгые туйлаха. Энээниие элдэб аргануудаар туйлажа болоно: овощьнуудаар баян районуудһаа овощьнуудые зөөлгэ хадаа түрүүшын, тон хүнгэхэн зам гэжэ харагдаха байна. Овощьнуудые холын газарта зөөлгэ хадаа ехэ гаргашануудые эридэг ба замдаа гутажа муудадаг ушарһаань, арадай ажахыда ехэ хохидол ушаруулна гэжэ практика харуулаа.

Овощьнуудаар хангалгые һайжаруулха тон найдамтай ба шалгагдаһан зам—энэ хадаа овощьнуудые нютаг дээрээ тариха, гутаангүй хадагалан байлгаха ба тэдээниие зүбөөр болбосоруулха ябадал болоно.

Тиихэтэй хамта, манайда овощьнуудые хадагалалга ба болбосоруулгада анхарал үшөө лэ багаар табигдана. Теплицэнүүдтэ, парнигууд ба дулаалагдаһан газарта овощьнуудые ургуулга болбол городской арадзоной эдеэ хоолые һайжаруулгада ехэ удхашанартай байна.

Союздахи парнигууд ба теплицэнүүдэй ниитэ площадь—1000 шахуу га. Московско область болбол теплицэнүүд ба парнигуудаар нилээд хангагданхай. Эндэ теплицэнүүдэнь 10 шахуу гектар, парнигуудань—100 гектар эзэлнэ. Тэд, энэшье площадь хадаа Москвае шэнэ овощьнуудаар таһалдалгүй хангахын тула хүрэхэгүй байна. Илангаяа Москваһаа хойшодохи, промышленна центрнүүдтэ теплицэнүүд ба парнигууд бүришье ехээр дутана.

Манай һанахада, дулаалагдаһан газар гэжэ нэрэлэгдэгшэ болбол эдэ районуудта ехэ удхашанартай байха ёһотой.

Дулаалагдаһан газарые иигэжэ бэлэдхэдэг юм: гүнзэгы бэшэ (15 хүртэр сантиметр) ба метр хахад шахуу үргэн нүхэ малтаха. Нүхэнэй утань элдэб байха: 30-һаа 50 хүртэр ба дээшэ метр. Нүхэнүүдэнь хоорондоо 50 ба 100 см. талатай байха. Малтажа гаргагдаһан шоройнь эдэ нүхэнүүдэй хоорондохи талада суглуулагдаха ёһотой. Городһоо асарагдаһан шэбхэ шоройе нүхэнүүдэй обортонь обоолдог юм. Шэбхэ шоройн халаһанайнь һүүлээр, тэрээниие 35 шахуу сантиметр зузаанаар тарааха Шэбхын дээгүүрэнь—малтажа гаргаһан шоройгоо тарааха хэрэгтэй, тиибэл дулаалагдаһан грунт болоно.

Иимэ гряданууд хажуу талаһаан халхалагдаха ушартай. Һүни болоходо тэдээниие парниково рамануудаар гү, али рогожоор хушадаг байна.

СССР-эй дунда полосада иимэ, дулаалагдаһан газарта таригдаһан редис, салат, лук перо, укроп, шпинат хадаа майн түрүүшын хахадта, харин эртын капуста—майн эсэстэ ба июниин эхеэр, тайлбарилан хэлэбэл, юрын тарилгаһаа һара хахад—хоёр урид бэлэн болодог.

Дулаалагдаһан газар бол[...] оройн капуста ба томаду[...] таригые ургуулхын тула ам[...]татайгаар хэрэглэгдэжэ боло[...] хэдэн парниково рама[...] болбол эртын овощьнуудые ург[...]хын тула хэрэглэгдэхэ ёһотой.

100 мянга шахуу арадзон[...] городуудта 30 мянга хүртэр [...] метр шэбхэ шорой сугларна, [...] шэбхэ шорой болбол 10-һаа [...] бэшэ гектар, дулаалагдаһан га[...]рые байгуулхада хүрэхэ байна.

Москва, Ленинград, Киев, Б[...] ба бусад городуудые, томо[...] областной промышленна цен[...]нүүдые тойруулан овощеводст[...] хүгжүүлхэ зуураа, районно це[...]нүүдыешье овощьнуудаар ха[...]хын түлөө тэмэсэл ябуулха х[...]тэй.

Овощеводствые хүгжүүл[...] тулада, томо томо городуудые[...] богонихон болзор соо огороду[...] буһэлхын тулада манайда б[...] аргабайдалнууд бии.

Профессор В. Эдельштей[...]

Харюусалгата редактор Р. БИМБАЕ[...]